

**Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti**

Základy legislativy pro osobní asistenty

1. Ochrana lidských práv

- **Lidská práva jsou** nezadatelná, nezcizitelná, nezrušitelná a nepromlčitelná a jsou zakotvena v ústavních normách České republiky a mezinárodních úmluvách. Jsou to tyto dokumenty:

- o Všeobecná deklarace lidských práv
- o Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- o Evropská sociální charta

o **Listina základních práv a svobod ČR** – je to přehled základních lidských práv, z nichž nejdůležitější jsou:

- rovnost lidí v důstojnosti a v právech
- nedotknutelnost osoby a zákaz mučení a krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu
- právo, aby byla zachována lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jméno
- právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života
- nedotknutelnost osobního soukromí a obydlí
- právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě
- práva lze omezovat jen zákonem a při zachování základních práv a svobod
- každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací; občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.

2. Zákon o sociálních službách

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších dodatků. Platí od 1. 1. 2007 a upravuje podmínky poskytování sociálních služeb. Ve svých ustanoveních řeší především následující problematiku:

- o Základní činnosti při poskytování sociálních služeb
- o Základní principy poskytování sociálních služeb
 - princip solidarity ve společnosti
 - princip rovných příležitostí
 - princip soudržnosti společnosti o Základní zásady poskytování sociálních služeb
 - Sociální služba je dostupná
 - Sociální služba je kvalitní

- Sociální služba je efektivní
- Sociální služba je bezpečná
- Sociální služba je hospodárná

o Příspěvek na péči, 4 stupně bezmoci, jejich stanovení a proces získání příspěvku

o Základní druhy poskytování sociálních služeb

- Sociální poradenství (základní a odborné – různé poradny)
- Služby sociální péče (terénní, ambulantní, pobytové)
- Služby sociální prevence (preventivní programy)

o Druhy sociálních služeb

§ 39

Osobní asistence

(1) Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje zejména tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně,
- c) pomoc při zajištění stravy,
- d) **pomoc při zajištění chodu domácnosti**, (Navíc oproti odlehčovacím službám)
- e) **výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti**, (Navíc oproti pečovatelské službě)
- f) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- g) **pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí**. (Navíc oproti pečovatelské službě)

§ 40

Pečovatelská služba

(1) Pečovatelská služba je terénní nebo ambulantní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba poskytuje ve vymezeném čase v domácnostech osob a v zařízeních sociálních služeb vyjmenované úkony.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- d) pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.

§ 44

Odlehčovací služby

(1) Odlehčovací služby jsou terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- b) pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- c) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,

- d) poskytnutí ubytování v případě pobytové služby,
- e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- f) **sociálně terapeutické činnosti**, (Navíc oproti osobní asistenci)
- g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- h) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.
- o Podmínky poskytování sociálních služeb – registrace poskytovatele
- o Druhy služeb poskytované bez úhrady
- o Regulace cen za další sociální služby
- o Financování sociálních služeb z více zdrojů
- o Základní zásady kvality služeb
- o Správní delikty a sankce

Kvalifikace osobních asistentů

Pracovníci v sociálních službách dle § 116 zákona

§ 116

Pracovníci v sociálních službách

(1) Pracovníkem v sociálních službách je ten, kdo vykonává

- a)
- b)
- c) pečovatelskou činnost v domácnosti osoby spočívající ve vykonávání prací spojených s přímým stykem s osobami s fyzickými a psychickými obtížemi, komplexní péči o jejich domácnost, zajišťování sociální pomoci, provádění sociálních depistáží pod vedením sociálního pracovníka, poskytování pomoci při vytváření sociálních a společenských kontaktů a psychické aktivizaci, organizační zabezpečování a komplexní koordinování pečovatelské činnosti a provádění osobní asistence,
- d)

(2) Podmínkou výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách je **způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost** podle tohoto zákona.

(3) Bezúhonnost se posuzuje a prokazuje podle § 79 odst. 2 a odst. 3 věty první až třetí.

(4) Zdravotní způsobilost zjišťuje a lékařský posudek o zdravotní způsobilosti vydává praktický lékař a u zaměstnanců lékař závodní preventivní péče.

(5) Odbornou způsobilostí pracovníka v sociálních službách

- a) uvedeného v odstavci 1 písm. a)
- b) uvedeného v odstavci 1 písm. b)
- c) uvedeného v odstavci 1 písm. c) je základní vzdělání, střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitou nebo vyšší odborné vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu; absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly podle zvláštního právního předpisu 45) způsobilost k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetřovatel, u fyzických osob, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110, a u fyzických osob, které získaly střední vzdělání v oboru vzdělání stanoveném prováděcím právním předpisem, d) uvedeného v odstavci 1 písm. d)

(6) Obsah kvalifikačního kurzu podle odstavce 5 a jeho minimální rozsah stanoví prováděcí právní předpis.

(7) Podmínku absolvování kvalifikačního kurzu podle odstavce 5 je třeba splnit do 18 měsíců ode dne nástupu zaměstnance do zaměstnání. Do doby splnění této podmínky vykonává zaměstnanec činnost pracovníka v sociálních službách pod dohledem odborně způsobilého pracovníka v sociálních službách.

(8) Při uznávání odborné kvalifikace nebo jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie se postupuje podle zvláštního právního předpisu³¹⁾.

3. Vyhláška č. 505/2006 Sb.

- stanovení stupně závislosti

- rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb

§ 5

Osobní asistence

(1) Základní činnosti při poskytování osobní asistence se zajišťují v rozsahu těchto úkonů: a)

1.	pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu:
2.	pomoc a podpora při podávání jídla a pití,
3.	pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
4.	pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
	pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík,